

Europoje plintantis paukščių gripas pasiekė Lietuvą

2021 m. sausio 8 d.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT) informuoja, kad Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute (NMVRVI) atliktais tyrimais nustatyta, kad Klaipėdos ir Raseinių rajonuose rastos nugaišusios 4 gulbės nebylės buvo užsikrėtusios A tipo paukščių gripo H5 atmaina. Atlikus detalesnius tyrimus, trijose paukščių gaišenose nustatytas didelio patogeniškumo (H5N8 potipio) virusas.

Siekiant nustatyti, ar virusas yra susijęs su Europoje plintančiu didelio patogeniškumo (H5N8 potipio) paukščių gripu, mėginiai bus išsiųsti į Europos Sąjungos referentinę laboratoriją papildomiems tyrimams.

Visose vietose, kuriose rastos paukščių gaišenos, VMVT veterinarijos specialistai imasi būtinų apsaugos priemonių, kad virusas toliau neplistų (teritorija pažymėta specialiais ženklais, gavus pranešimų apie aplinkinėse vietovėse nugaišusius paukščius, nedelsiant bus atrenkami mėginiai ir siunčiami į NMVRVI paukščių gripo tyrimams).

Šiandien didelio patogeniškumo (H5N8 potipio) paukščių gripo atvejis mūsų šalyje patvirtintas ir naminių paukščių ūkyje, kur savo reikmėms laikyti 27 naminiai paukščiai (vištos, kalakutai, žąsys ir antys).

Įtarimų dėl šios ligos kilo Kaune, Petrašiūnų rajone, Amalių mikrorajone esančiame mažame ūkyje staiga nugaišus kelioms vištoms ir kalakutam. Ištyrus gaišenu mėginius NMVRVI, patvirtintas didelio patogeniškumo paukščių gripo H5N8 virusas. Aplink ligos paveiktą ūkį yra nustatytos apribojimų ir stebėsenos zonos, likę gyvi paukščiai bus saugiai sunaikinti, o laikymo vieta – išvalyta ir išdezinekuota. Į nustatytas apribojimų ir stebėsenos zonas komerciniai paukščių ūkiai nepatenka.

VMVT Kauno departamento specialistai įpareigoti suregistruoti visas mažas paukščių laikymo vietas, patenkančias į apribojimų zoną, kurios bus stebimos.

Tai pirmas mūsų šalies istorijoje atvejis, kai paukščių gripas nustatytas naminių paukščių ūkyje, tuo tarpu laukiniams paukščiams (gulbėms nebylėms) šis virusas buvo diagnozuotas 2017 m.

Nors šios atmainos paukščių gripas žmonių sveikatai pavojaus nekelia, rizika, kad jis gali plisti naminius paukščius laikančiuose ūkiuose, išlieka didelė. Todėl paukščių savininkai ir laikytojai raginami saugoti laikomus naminius paukščius nuo kontakto su laukiniais vandens paukščiais. **Primenama, kad paukščių auginimoje privalo apriboti naminių paukščių galimybę laisvai vaikščioti lauke ir išleisti juos tik į lauko aikšteles (savo kiemus), kurios įrengtos ar aptvertos taip, kad naminiai paukščiai neturėtų tiesioginio kontakto su laukiniais.** Pastebėjus pakitusią auginamų paukščių elgseną ar jų sveikatos sutrikimo požymių, privalu nedelsiant pranešti veterinarijos gydytojui ar regioniniam VMVT padalinii.

VMVT specialistai pastebi, kad 2020 m. dėl Europoje plintančio paukščių gripo viruso, pasireiškusio tiek laukiniams paukščiams, tiek ir naminių paukščių ūkiuose, teko nugaišinti beveik 9 mln. naminių paukščių. Su šia itin užkrečiama liga kovoja dauguma Europos valstybių.

Didelio patogeniškumo paukščių gripas naminių paukščių laikymo vietose 2020 m. nustatytas 16 Europos šalių, daugiausiai protrūkių kilo: Vengrijoje (273), Lenkijoje (51), Prancūzijoje (35), Vokietijoje (29) ir Jungtinėje Karalystėje (15). Kitose šalyse fiksuoti pavieniai šios paukščių gripo atmainos atvejai: Olandijoje, Bulgarijoje ir Ukrainoje – po 9, Slovakijoje – 3, Danijoje, Švedijoje, Čekijoje ir Rumunijoje – po 2, Belgijoje, Airijoje ir Kroatijoje – po vieną.

Kelios šalys didelio patogeniškumo paukščių gripą nustatė, pavyzdžiui, zoologijos soduose, parkuose ar parodoms laikytiems paukščiams (Olandijoje – 9 tokie atvejai, Vokietijoje ir Jungtinėje Karalystėje – po 2, taip pat po vieną atvejį fiksuota Belgijoje, Danijoje, Švedijoje, Slovakijoje ir Norvegijoje), todėl buvo sunaikinti beveik 2 tūkst. paukščių.

Per 2020 m. Europoje nustačius švelnesnės formos (mažo patogeniškumo) paukščių gripo atvejus Italijos ūkiuose, Olandijoje, Belgijoje, Jungtinėje Karalystėje, Danijoje, sunaikinta dar beveik 192 tūkst. paukščių.

Stebima, kad ypač aktyvios laukinių paukščių migracijos (ir vietoje pasilikusių paukščių judėjimo) sezonais šio viruso patekimas į vis naujas teritorijas kelia didelę riziką virusams patekti į naminių paukščių ūkius. Be to, žiemos laiku krentanti oro temperatūra gali padidinti laukinių paukščių judėjimą ir paspartinti paukščių gripo virusų išgyvenimą aplinkoje. Infekcijos plitimo riziką padidina paukščių būriavimasis migracijų metu, skirtingos geografinės kilmės laukinių paukščių maišymasis.

Specialistų teigimu, paukščių gripo plitimo tarp laukinių paukščių dinamika yra sudėtinga ir gali skirtis kiekvienoje šalyje dėl migruojančių paukščių išskridimo ir grįžimo laiko, paukščių rūšies ir imlumo ligoms, migruojančių ir vietoje gyvenančių

laukinių paukščių imuniteto, inkubacinio periodo ar didelio patogeniškumo paukščių gripo viruso pernešimo kryptimis su užkrėstais migruojančiais paukščiais.

Akcentuojama, kad pagrindinė paukščių gripo prevencijos priemonė – tinkamų biologinio saugumo priemonių taikymas, kuris yra būtinas ir privalomas ūkininkams ir paukščių laikytojams, norint apsisaugoti nuo viruso patekimo į ūkius.

Paukščių gripo virusų perdavimo pavojus žmonių populiacijai, pasak specialistų, Europoje išlieka labai mažas, tačiau norint įvertinti perdavimo žmonėms riziką, būtina toliau ypač atidžiai stebėti ir analizuoti virusų raidą.

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Alytaus departamento Prienų skyrius